

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ

Майстерня художнього слова

Збірка конкурсних робіт у номінації
«Мій твір» за підсумками проведення
І загальноуніверситетського конкурсу
літературної творчості «Майстерня
художнього слова» за темою «Уклін
та шана Кобзарю» (до 200-річчя від
дня народження Т. Г. Шевченка)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ

Майстерня художнього слова

Випуск 1

*Збірка конкурсних робіт у номінації «Мій твір»
за підсумками проведення
І загальноуніверситетського конкурсу
літературної творчості «Майстерня художнього слова»
за темою «Уклін та шана Кобзарю»
(до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка)*

Київ – 2014

УДК 377.4

ББК 74

Рецензенти:

В. І. Маслов

доктор педагогічних наук, професор
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
НАПН України;

А. А. Сергієнко

кандидат історичних наук, вчений
секретар ДВНЗ «Університет менеджменту
освіти» НАПН України;

Упорядники:

Любченко Н. В., директор Науково-методичного центру ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Науменко А. С., старший лаборант сектору педагогічних технологій Науково-методичного центру ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Майстерня художнього слова: публіцистичне видання / Випуск 1/ упорядн. Н. В. Любченко, А. С. Науменко; за заг. ред. Є. Р. Чернишової / Ун-т менедж. освіти НАПН України. — К., 2014. — 30 с.

Університетом менеджменту освіти започатковано для науково-педагогічних, педагогічних працівників, студентів та слухачів загальноуніверситетський конкурс літературної творчості «Майстерня художнього слова».

У цьому виданні пропонуються творчі роботи переможців I загальноуніверситетського конкурсу, який у 2014 році з нагоди 200- річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка пройшов за темою «Уклін та шана Кобзарю».

Призначено для широкого загалу читачів.

*Схвалено науково-методичною радою
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 2 від 17.06.2014 р.)*

© ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»,
2014

ЗМІСТ

ВСТУП Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття, тебе своїм сучасником звемо	
Розділ I. ПОЕЗІЯ	
<i>Івашень Л. Є.</i> Поет Всесвіту	
<i>Наливайко Г. В.</i> До Тараса Шевченка (з нагоди 200-річчя з дня народження)	
<i>Місюра В. В.</i> Шевченків шлях, Шевченкова мати	
<i>Штангей С. В.</i> Присвячено Т. Г. Шевченку	
Розділ II. ПРОЗА	
<i>Озерян О. Л.</i> Життєві сходи до Кобзаря	
<i>Кірієнко О. П.</i> Він любив Україну понад усе	
<i>Бойко А. О.</i> Країна, що вишита його словами	
<i>Волотовська Т. П.</i> Ми маєм в серці те, що не вмирає...	

ВСТУП

МИ ЧУЄМО ТЕБЕ, КОБЗАРЮ, КРИЗЬ СТОЛІТТЯ, ТЕБЕ СВОЇМ СУЧАСНИКОМ ЗВЕМО!

Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон.
Ліна Костенко

Відродження України, її духовності неможливе без вивчення спадщини Шевченка. Творчість Кобзаря – то найдорогоцінніший скарб, що підтримує справжнього українця впродовж усього життя і передається з покоління в покоління. Уявити себе без Шевченка українцеві – все одно, що без неба над головою. Він – вершина української поезії. ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України відзначив 200- річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка комплексом святкових заходів.

- 6 березня 2014 р. розпочала роботу Шевченкова вітальня «Уклін та шана Кобзарю», де під головуванням ректора Університету, дійсного члена НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Віктора Васильовича Олійника відбулася зустріч з літературознавцем, шевченкознавцем, заступником директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАПН України, заслуженим працівником культури України, заслуженим працівником освіти України Сергієм Анастасійовичем Гальченком та відповідальним секретарем Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, кавалером ордена «За заслуги» II–III ступенів Миколою Трохимовичем Нестерчуком, які подарували науковій бібліотеці університету рідкісні видання творів Т. Г. Шевченка.

- Університетом започатковано для своїх працівників, студентів та слухачів I загальноуніверситетський конкурс літературної творчості «Майстерня художнього слова», який у 2014 році пройшов за темою «Уклін та шана Кобзарю». За підсумками цього конкурсу переможцями визначено:

- за номінацією «Найкраща декламація»: О. А. Прокопенко, методиста вищої категорії НМЦ УМО; Н. В. Назаренко, методиста кафедри управління навчальним закладом та педагогіки вищої школи Інституту менеджменту та психології УМО; В. А. Доріченко, методиста кафедри управління проектами та загальнофахових дисциплін Інституту менеджменту та психології УМО.

- за номінацією «Мій твір (поезія)»: Л. Є. Івашень, редактора редакційно-видавничого відділу УМО; Г. В. Наливайко, доцента кафедри управління проектами та загальнофахових дисциплін Інституту менеджменту та психології УМО; В. В. Місюру, слухача курсів підвищення кваліфікації кафедри психології управління ЦІППО УМО,

заступника директора з навчально-виховної роботи Луцького вищого професійного училища будівництва та архітектури; С. В. Штангей, заступника директора НМЦ УМО.

- за номінацією «Мій твір (проза)»: О. Л. Озерян, старшого викладача кафедри університетської та професійної освіти і права ЦІППО УМО; О. П. Кірієнко, технічного редактора І категорії редакційно-видавничого відділу УМО; А. О. Бойко, студента Інституту менеджменту та психології УМО, учителя української мови та літератури Технічного ліцею Шевченківського району м. Києва; Т. П. Волотовську, студентку групи УНЗ-13 Інституту менеджменту та психології УМО, заступника директора з виховної роботи СШ № 316 м. Києва.

• Щосереді в Університеті проходить День вишиванки, в рамках якого запрошені представники культури і мистецтва знайомлять працівників Університету з невідомими сторінками життєвого шляху та творчості Т. Шевченка. Одна з таких зустрічей з Марією Антонівною Корнійчук, керівником науково-дослідницького відділу Музею книги та друкарства України відбулася в червні 2014 р. в науковій бібліотеці і запам'ятається надовго.

Свої ідеали й свої устремління,
Могутню Україну, в якій наша сила,
І геній Шевченка, як нації крила.
У росяні вінки заплетені суцвіття
До ніг тобі, титане, кладемо.
Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
Тебе своїм сучасником зємо.

Сподіваємося, що започаткований Університетом такий творчий конкурс викличе інтерес у читачів та запрошуємо всіх до участі в ньому.

Розділ I. ПОЕЗІЯ

*Івашень Л. Є.
м. Київ*

ПОЕТ ВСЕСВІТУ

Збігають дні, роки минають,
Велике бачиться на відстані,
Через віки до нас лунають
Слова провидця й учителя:
– Люди, люди, схаменіться!
За руки візьміться! Братайтеся!
І працюйте на благо України,
Своєї рідної Вітчизни й отчого краю.
Ми знову чуємо поета, плекаємо його мудрість,
Через сторіччя відчуваємо Тарасову чуйність.
Із Всесвіту сяють прозорливі очі.
І вражає знову нас поетична точність:
«У кожного своя доля і свій шлях широкий».
Тож хай відчиняться ворота
В світ, повний щастя і добра.
І в милій серцю Україні — віднині —
Не буде лиха, горя й зла.

Минає 200 років від Дня народження Тараса Григоровича Шевченка — великого поета, демократа, художника. Долею йому було визначено пройти нелегкий життєвий шлях. І попри те, що прожив він усього 47 років, він назавжди залишився в пам'яті людства. Поезія і мистецтво поета хвилювали кожного, хто серцем і розумом сприймав його особистість і творчість. Коли розмірковуєш над сторінками його складного життя, то замислюєшся: адже недаремно колись рідна Українська земля подарувала майбутнього поета і художника людям. З раннього дитинства він придивлявся і прислуховувався до навколишнього світу, спостерігав життя у всіх проявах, любив людей, рідну землю — до самої останньої билінки, щоб потім усе побачене й почуте відобразити в чудових поетичних і художніх творах. І все це — заради того, щоб допомогти людям побачити те, що він відчув, і відкрити їм правду про їхнє життя, бо за важкою працею й світу Божого не видно.

Перегортаючи сторінки «Кобзаря», ми вчитуємося в його поетичні рядки і знову, як в дитинстві, насолоджуємося красою художнього слова. Або хвилюємося разом з поетом, який для нас і тепер живий, особливо, коли читаємо його дружнє послання «І мертвим і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні...». Тут і щире звертання не лише до його сучасників, а й до нас — його нащадків, і повчання, і дорікання:

«Подивіться на рай тихий, на свою країну ... братайтеся! У чужому краю не шукайте, не питайте того, що немає і на небі, а не тільки на чужому полі. В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля... Нема другого Дніпра, а ви претесея на чужину шукати доброго добра, добра святого. Волі, волі! Братерства братнього!...»

Тут і мудрі поради:

«Не дуріте самі себе, учитесь, читайте, і чужому научайтеся й свого не цурайтеся».

А наприкінці — незабутній щирий його заклик: «...обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!»

Сьогодні ці рядки звучать вельми актуально, вони заповідають нам, його далеким нащадкам, — жити у злагоді й мирі на рідній землі, знаходити порозуміння з тими, хто має іншу думку, ніж «Я», при цьому ніколи не забувати про любов і повагу один до одного.

Минають роки, але не згасає інтерес до поезії Тараса Шевченка, в якій — не лише його біль за страждання його народу і ненависть до багатолікого зла, а й віра в перемогу добра та надія на краще майбуття...

Уся поезія поета, що була направлена проти кріпацтва й неволі, водночас є глибоко ліричною, як і його акварельні пейзажі, психологічні портрети, офорти. Поет, художник і сьогодні — наш світоч, пророк, наставник.

Проміні його поезії хвилюють нас і тепер. Ми відчуваємо, як із просторів Всесвіту світять мудрі очі поета і зігрівають нас, як і його безсмертна велична душа.

Він нас бачить, він нас чує!

Він хоче, щоб ми були щасливими.

Тому ми сьогодні мусимо бути кращими, ніж ті, якими були вчора.

*Наливайко Г. В.
м. Київ*

**ДО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
(З НАГОДИ 200-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

Як і ти, на високій кручі над Дніпром могутнім
Стоїть Київ наш красивий гордий непохитний.
Стоїть собі такий незламний, дзвіницями виблискує,
А в середмісті на майдані обгоріло та ніщо і не полискує.

Встань, Тарасе, подивися –
Знов наш край палає.
Наше серце, нашу душу
Навпіл розриває.

Той царьок дрібноголовий,
Аж сичить, лютує –
Україну, нашу неньку,
На дрібки шматує.

А пани прицаркуваті
Знов народ мордують:
Убивають чи катують,
Палять та грабують.

Де ж це видано таке,
Щоб народ труїти
Ворожнечею поміж люди
Наповал валити?

Встань, Тарасе, й нагадай їм
З висоти століть,
Що нагряне кара Божа
В невідворотну мить.

То ж послухай ти, Тарасе,
І повір нам знову –
Не дамо ми цього разу
Непевного слова.

А дамо ми слово вірне,
Міцне як сталеве,
Що збудуємо Україну
Вільну та багату

З непогорілими хатами,
З неподурілими братами,
А з домовитими хазяями
Й говіркими дітлахами.

Дощик тихий, але рясний,
І такий веселий
Враз омиє і очистить
Всі міста і села.

Будуть вони розквітати
Нам на безкраю волю,
А нашим дітям і онукам
На щасливу долю.

Прилетять скоро лелеки,
Принесуть нам діток.
У Карпатах зростуть смереки,
А в Криму – лаванда.

І в степах розкішнотраві,
У степах Донецькі,
Прийде воля, прийде щастя,
А не кривава банда.

Омиває перший дощик,
Весняний веселий,
Нашу душу, наше серце,
Як міста і села.

Стоїть Київ наш величний над Дніпром широким.
І віддзеркалюються в його водах бані золотії.
Та плывуть над ними хмари, пухнасті, густії.
І поливають дощі рясні хліби молодії.

Місюра В. В.

м. Луцьк

ШЕВЧЕНКОВА МАТИ

Мене там мати повила
І, повиваючи, співала,
Свою нудьгу переливала
В свою дитину...

(Т. Шевченко. Якби ви знали, паничі. 1850)

В пору, де кріпацтва темна сила
У народу підрізала крила,
В бідній хаті, де нужда жила,
Де лиш вогник свічки й далі мла,
Як Марія, сина ти родила.

Бог талантів дав йому багато,
Долю помережену хрещато.
Ти ж дала йому пісень скарби,
Повні сліз і вічної журби,
Але в сина вірила ти свято.

Був Тарас для тебе світла мрія
Днів сумних, де лиха веремія.
Знала сірим будням навпаки,
Буде син твій вільним все ж таки,
І в житті він духом не змаліє.

У турботах, де нема спокою,
Сплив твій час пречистою сльозою.
Катерино, все, що ти могла,
Дітям віддала і відійшла,
Стала рідним пам'яттю живою...

А Тарас пішов у світ шляхами,
Де світили зорі між тернами,
Й був із ним до схилу мужніх літ
Маминої пісні заповіт,
Зі святими вічними словами!

ШЕВЧЕНКІВ ШЛЯХ

У кріпосній неволі народився,
А й досі в слові й пісні ще живеш.
За Україну щиро так молився,
Любив її знедолену без меж.

І бачив далі, ніж звичайні люди,
Твій погляд проникав через віки,
То ж знав, не скоро ждана воля буде,
І час нас всіх чекає непростий.

Зі сну будив нетягу малороса,
Благав його – за волю поставай!
А за тобою тільки правда боса,
І у ярмі колись квітучий край.

Та падало зерно святого слова
В ще козаками зорану ріллю;
І проростала мрія веселкова
Про вольну і нескорену сім'ю.

Що заживе щасливо в братнім колі
Вишневим ніжним цвітом весняним,
І в славі Божій Віри і Любові
Відкриє шлях до істин й піде ним.

Штангей С. В.
м. Київ

ПРИСВЯЧЕНО Т. Г. ШЕВЧЕНКУ

Шевченко! Ти – поет народу,
Який пройшов нелегкий шлях.
Ми відчуваємо твою турботу
Про наше вільнеє життя.
Ти був боєць, ти жив за правду
І не давав ти скривдити народ,
Нарік себе на муки аду,
Щоб краще нам тепер жилось!

Розділ II. ПРОЗА

*Озерян О. Л.
м. Київ*

ПОЕТ ВСЕСВІТУ

Сходинка перша – дитячі емоції

Вперше я почула про Тараса Григоровича Шевченка в рочків п'ять від мами, яка тоді мені читала дитячих книжок. Мабуть жага до пізнання у мене була такою великою, що я погодилася слухати її читання з великої книжки без малюнків. Пам'ятаю, що в дитинстві книжка без малюнків – це було щось незрозуміле і нецікаве. А тут мама посадила мене поряд із собою і сказала, що «Кобзар» – це найважливіша книга всіх українців, і я її буду читати все життя і пізнавати його через її вірші.

Приготувавшись до слухання цікавих історій, я не могла ніяк зрозуміти, чому мама не може почати читати з першої сторінки, а шукає щось особливе. І ось читання почалось:

**Кохайтеся, чорнобріві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.**

З перших рядків голос мами почав бриніти і покотилася сльоза. Не розуміючи, що тут страшного, я почала задавати безліч питань, на які мама сказала, що я маю послухати всю поему, а потім вона пояснить, що мені не зрозуміло. Мама читала через сльози і намагалася робити зупинки там, де я мала усвідомити якісь події. Закінчивши читати «Катерину», мама тихенько сиділа і чекала моїх запитань, але я через мамині сльози та її співпереживання подіям в поемі все зрозуміла і теж задумалась. Мабуть, то була перша в моєму житті думка про тяжку долю українців, яку описував Тарас Григорович Шевченко.

Сходинка друга – пам'ятник у Каневі

В років чотирнадцять – нас після закінчення шкільних занять, влітку, повезли з екскурсією до Канева подивитися могилу Тараса Шевченка. Пам'ятаю безліч сходів і велике захоплення від простору, який охопив мене, коли ми піднялися на гору.

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,

Серед степу широкого,
На Україні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Мабуть, тоді я відчула всю велич не тільки Тарасових слів, а й силу природи, яку любив Шевченко і прославляв в багатьох своїх віршах. Мені теж хотілося там кричати, можливо, не усвідомлюючи, що то і є любов до батьківщини, яка тільки через такі місця може поселитися в душі підлітка.

Там же на могилі Тараса вперше побачила живого музику-кобзаря, який грав українські думи і виглядав дуже колоритно. Мені здалось, що герої шевченківських рядків, якимось чином залишилися в нашому часі і продовжують доносити людям його заповіт.

Ми багато фотографувалися і тепер, переглядаючи ці фото, я розумію, як це важливо повезти дитину у віці усвідомлення нею основних національних цінностей в таке місце.

Сходінка третя – Переяслав-Хмельницький музей Т. Г. Шевченка

Нещодавно побувавши в музеї Т.Г.Шевченка в Переяслав-Хмельницькому, відкрила для себе багато нового про приватне життя поета та його творчість.

Вразили картини, які малював художник Шевченко. Стає зрозумілим, що його художні твори є не менш видатними за його поетичні. Побачила багато його приватних листів та рукописів, власноруч написаних. Гарний дрібнуватий почерк та розбірливі слова, які написані майже без виправлень.

Вже в музеї дізналась, що саме в будинку лікаря Козачковського, де розташований тепер музей, і перебував в останні роки життя Тарас Григорович, повернувшись із заслання. Тут він писав свій «Заповіт».

Саме тут його думки і душевні переживання набули тої пророчої сили, яка закарбувалась у його останніх віршах.

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Через ту збережену спадщину, яку нам залишив Великий Тарас, ми і маємо свою національну ідею – ідею збереження людських цінностей, народу, який любить свободу і розумну думку. Недарма

близько до серця ми сьогодні сприймаємо Шевченків заповіт:

Борітеся — поборете!

Вам бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Це слушно перекликається з біблійною заповіддю: «Хто стукає, тому й відкривають».

Останнім часом поезії Шевченка стають не тільки художніми творами справжнього українського патріота, а й пророчими для майбутніх поколінь українців.

Ми все шукаємо і намагаємося винайти різні стратегії побудови нашої держави, а вони вже давно вистраждані та прописані великим українським поетом Тарасом Григоровичем Шевченком.

Розмірковуючи над останніми подіями в нашій державі, хочу побажати всім батькам та педагогам, які займаються вихованням прийдешнього покоління, розповідати та вивчати життя і творчість великого поета не формально, а через призму національної ідеї, яка живе саме у творах великого Шевченка.

Кірієнко О. П.
м. Київ

ВІН ЛЮБИВ УКРАЇНУ ПОНАД УСЕ

Минуло 200 літ відтоді, як Творець подарував Україні Пророка, Мислителя, Кобзаря – Тараса Григоровича Шевченка. Він був першим народним українським поетом-співцем, адже в його геніальних творах найповніше втілювалися думки, прагнення і сподівання народу:

Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться; і не найдуть
Шляхів тих владики,
А раби тими шляхами
Без ґвалту і крику
Позіходяться до купи,
Раді та веселі.
І пустиню опанують
Веселії села.

Кожна нація, якій довелося впізнавати підвалини національної культури, осягала це через могутнє слово свого національного пророка. Українська – через слово Великого Кобзаря, Тараса Шевченка. Тому все, що з ним пов'язане, дороге нам і рідне.

Постать Кобзаря часто «канонізована» так, що за нею важко вгледіти звичайну людину, яка колись кохала, ненавиділа, боялась. То яким же був Тарас насправді?

Не одне покоління його нащадків, за свідченнями сучасників, про нього переповідали, що був він дуже ласкавий, м'який і довірливий до людей, в усіх знаходив щось добре. Поезії писав із надзвичайною легкістю – немов жартома. Знав безліч українських пісень. Часто співав соло, а свою улюблену «Зіроньку» виконував так, що перехоплювало дух у слухачів.

В Україні Т. Шевченко був у дружніх стосунках із усією її елітою: П. Кулішем, Є. Гребінкою, Марко Вовчок, Г. Квіткою-Основ'яненком та ін. До того ж мав таку велику популярність, що поміщики навперейми запрошували його навчати малярства та письма своїх дітей.

Уся петербурзька еліта – від найвідоміших учених, письменників до урядовців і студентів – після заслання мало не носили його на

руках.

Про популярність свідчить і те, що його автопортрет купила дячина царя Олександра II, а один з офортів – граф Олександр Уваров.

Т. Шевченко став творцем нової української літературної мови, широко використовуючи мову селян південної Київщини, мовні скарби народної творчості та літературні надбання своїх попередників.

У поезії поет звернувся до тем, проблем та ідей (соціальних, політичних, історичних), які ще не порушувалися в українській літературі або порушувалися соціально обмежено. Бо ще в дитинстві він відчув на собі, що таке кріпацтво, сваволя поміщиків, знущання сильного над слабким, голод, сирітство й виснажлива праця. Зокрема, в поемі «Сон» Т. Шевченко пише:

Душе моя убогая,
Чого марно плачеш,
Чого тобі шкода? Хіба ти не бачиш,
Хіба ти не чуєш людського плачу?
Поглянь, подивися; а я полечу...
...Он глянь, – у тім раї, що ти покидаєш,
Латану свитину з каліки знімають,
З шкурою знімають, бо нічим обути
Княжат недорослих; а он розпинають
Вдову за подушне, а сина кують,
Єдиного сина, єдину дитину,
Єдину надію! в військо оддають!
...а онде під тином
Опухла дитина – голоднеє мре,
А мати пшеницю на панщині жне.

І далі:

Душе моя убогая!
Лишенько з тобою.
Уп'ємося отрутою,
В кризі ляжем спати,
Пошлем думу аж до Бога,
Його розпитати,
Чи довго ще на сім світі
Катам панувати??

На століття оспівав Кобзар у своїх творах священні почуття материнства, трепетну любов до Матері:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.

По всій його творчості в'ється стежинкою любов до рідного краю, через те навіть волів бути похованим «...серед степу широкого на Вкраїні милій».

Здається, якби кожен українець в усі часи любив свою Україну так, як любив її Великий Тарас, то вона ніколи й ніким не була б обдіраною та обділеною, що надто стосується нинішнього, ХХІ століття. У листі від 1844 р. чернігівському губернатору П. Гессе поет писав: «История южной России изумляет каждого своими происшествиями и полусказочными героями, народ удивительно оригинален, земля прекрасна, и всё это до сих пор никем не представлено пред очи образованного мира, тогда как Малороссия давно имела своих и композиторов, и живописцев, и поэтов. Чем они увлекались, забыв свое родное, – не знаю. Мне кажется, будь родина моя самая бедная, ничтожная на земле, и тогда бы она мне казалась краше Швейцарии и всей Италии. Те, которые видели однажды нашу краину, говорят, что желали бы жить и умереть на её прекраснейших полях. Что же нам сказать, её детям: должно любить и гордиться своею прекраснейшею матерью».

Відвідавши Україну в 1844 р., Т. Шевченко на власні очі побачив розгул кріпосництва, злиденне життя селянства, якому влада витравлювала всіляку пам'ять про гетьманщину, зневажала українську мову й пісню. Відтоді його творчість набуває відверто анти-самодержавного та національно-визвольного спрямування. І в 1847 р. Т. Шевченка заарештовано із забороною писати й малювати.

Десятилітнє заслання не зламало його волю й дух. На засланні поет створив одні з найкращих в українській літературі зразки філософської, пейзажної, інтимної лірики:

В неволі тяжко, хоча й волі,
Сказать поправді, не було.
Та все-таки якось жилось,
Хоть на чужому, та на полі...
Тепер же злої тії долі,
Як Бога, ждати довелось.
І жду її і виглядаю,
Дурний свій розум проклинаю,

Що дався дурням одурить,
В калюжі волю утопить.
Холоне серце, як згадаю,
Що не в Україні поховують,
Що не в Україні буду жить,
Людей і Господа любить.
І далі зі смиренням і тугою сповіщає:
Давно вже я сижу в неволі,
Неначе злодій взаперті,
На шлях дивлюся, та на поле,
Та на ворону на хресті
На кладовищі. Більш нічого
З тюрми не видно. Слава Богу
Й за те, що бачу...

Писати для Т. Шевченка було не лише духовною потребою, а й формою протесту проти царського свавілля:

О думи мої! О славо злая!
За тебе марно я в чужому краю
Караюсь, мучуся... але не каюсь!..
...Не забулася й Шевченкова мрія:
Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай!
І більш нічого не давай!
Не судилося...

У радянські часи поетові приписували безбожність і атеїзм (хоча ще 5-річним хлопчиком він знав напам'ять Псалтир), та читаючи його рядки:

...Дивлюся,
Мов на небі висить
Святий Київ наш великий,
Святим дивом сяють
Храми Божі, ніби з самим
Богом розмовляють.
Дивлюся я, а сам млію.
Тихо задзвонили
У Києві, мов на небі...
О Боже мій милий!
Який дивний ти. Я плакав,
До полудня плакав.

– розумієш, що це зовсім не так.

Т. Г. Шевченко був поетом, драматургом, прозаїком, мислителем, художником, що залишив велику образотворчу спадщину – понад тисячу творів. Словом, геній Кобзаря є надзвичайно багатограним.

І. Франко писав: «Він був сином мужика і став володарем в царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком – і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим».

Останній притулок Т. Шевченко отримав згідно із його Заповітом.

У квітні 1861 р. було одержано дозвіл на перепоховання праху поета в Україні: 6 травня жалобна процесія прибула до Києва, 7 травня – до Канева, а 10 травня «... винесли гроб, поклали на козацький віз, накрили червоною китайкою. Замість волів впрягся люд хрещений, і повезли діти свого батька, що повернувся з далекого краю, до свого дому», – згадував Г. Честахівський.

І хоча нас, сучасних українців, із Т. Шевченком розділяють століття, однак кожний відчуває, наскільки актуальними й правдивими є рядки його поезій, наскільки все сьогодні перегукується, відповідно тій ситуації. Як і 200 років тому, на рідну неньку Україну зазіхають ласі до чужого, ладні обібрати, обдурити й захопити нечесні люди з імперськими амбіціями. Як і колись.

Та доки є з нами Великий Кобзар – доти ми захищені його Божим даром. Він у нас є. А чи є у нього ми?..

Бойко А. О.
м. Київ

КРАЇНА, ЩО ВИШИТА ЙОГО СЛОВАМИ

Вже минуло понад сто п'ятдесят років, як назавжди закрилися очі Тараса Шевченка, проте його слова й досі хвилюють, зачаровують, змушують думати... Великий майстер писав: «Ну що б, здавалося, слова... Слова та голос - більш нічого. А серце б'ється, ожива, як їх почує!». А й справді, чого варті слова, адже до них не можна доторкнутися, їх не можна пригорнути, купити, обміняти? Та це далеко не так, оскільки й мільйон справ інколи не замінять одного влучного слова, яке здатне перевернути гори. Тарас Шевченко за свій край, волю, надію змагався чи не з усім світом, але омріяної свободи він так і не дочекався, втім чітко знав, що славний козацький, українській рід продовжить його справу і колись заживе щасливо. Він твердо вірив, що сім'я – це найсвятіше, що тільки може бути:

У наших раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.

Врешті ми таки дістали свободи і ніби живемо на своїй землі, під своїм небом, але чи про таке майбутнє мріяв Тарас? Чи такою уявляв ідеальну родину, державу, де брат іде на брата, де панує неправда і жорстокість. Певно, що ні. Він чітко знав, що «у кожного своя доля» і кожен сам обирає дорогу, якою йти по життю, але ми збилися зі шляху. Ми забули, що таке свобода і все більше скидаємося на сіру масу, яка покійно слухає накази, лозунги і заклики і навіть не задумується про їх зміст.

У шкільній програмі дев'ятого класу на вивчення творчості Тараса Григоровича відведено понад шістнадцять уроків, і діти всі попередні роки дуже обурювалися, чому стільки часу приділяється вивченню одного автора. Чесно кажучи, навіть деякі вчителі дивувались цьому, але все змінилося враз, коли наприкінці 2013 року на Майдані Незалежності почалися заворушення, і люди повстали за свою свободу. Його слова: «Борітеся – поборете», – стали крилатими і не сходили з уст мітингувальників. За якісь три місяці ті, хто безжально обдирав бідних людей, змушені були тікати, і зажевірла надія на світле європейське майбутнє, якого так прагнуть люди, і про яке тільки мріяти міг великий Кобзар. Однак це було лише початком випробувань для

нашої славної країни. Поєми Шевченка ніби попереджували про намагання Росії завжди відігравати роль першої скрипки:

Кохайтесь, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі — чужі люде,
Роблять лихо з вами.

Ніхто й не міг подумати, що ті, хто називав себе нашими братами стільки років, ті, хто поруч стояв у роки Другої світової війни, у найтяжчий для нас момент встромлять ніж у спину.

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого. Волі! волі!
Братерства братнього! Найшли,
Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слов велику силу
Та й більш нічого.

І відкрилося справжнє обличчя багатьох наших «патріотів», які зрадили свою Батьківщину, які допомагали противнику відбирати Крим, вести розбійні дії на Донбасі. Народ у відчаю. Нема людей, яким можна було б довіряти, нема людей, які б допомогли вийти з цієї кризи, а слова Шевченка продовжують линути з віків. Вони сумні, вони доленосні, вони вічні...

Сумно, страшно, прикро, що в такому чудовому краю можуть відбуватися такі події. Змінилися люди, змінилися пріоритети, змінилися ми. Ми вже не віримо в світле майбутнє, а той оптимізм, який був ще кілька місяців тому, потроху вгасає. Невже це кінець, невже наші діти і онуки так і не відчують справжнього присмаку свободи, нормального життя? Чому просто не можна добре ставитися до ближнього, сусіда, роботи, природи? Чому люди стали такими передбачуваними і черствими. Невже Тарас Шевченко і на небі відвернувся від нас? Але поки живе віра, поки є небайдужі серця, буде жити Україна – будемо жити ми!!!

Волотовська Т. П.

м. Київ

МИ МАЄМ В СЕРЦІ ТЕ, ЩО НЕ ВМИРАЄ...

Україна! Наша славна Україна! А славна вона своїми синами й доньками. Леся Українка, Тарас Шевченко, Іван Франко...

Великий син народу, Тарас Григорович Шевченко. Якими б куточками нашої славної України ви не подорожували, всі стежки неодмінно ведуть на батьківщину Великого Кобзаря – Тараса Шевченка.

Шевченко як поет прийшов до нас тернистим шляхом. Убоге дитинство, стражденна юність, важке, гнітюче доросле життя:

«І ось стоїть переді мною наша бідна, стара біла хата...»

Не дивно, що на кожному автопортреті ми бачимо сумний, печальний погляд, але й одночасно велику глибину думок. Часто, коли зустрічаємо надто дорослу дитину, ми говоримо, що життя загартовує. Так і з Шевченком... Маленьким залишився спочатку без матері, а потім і без батька. Вже не ляже на голівку сина материнська лагідна рука для ласки і не зіжме батьківська долоня для підтримки. Його ангелами - хранителями були вдача та любов до рідного народу. Не зважаючи на ті страждання, муки і знущання, які випали на долю молодого й немолодого Тараса, він не втратив віри та надії на краще. Саме мотивом віри й надії пронизано багато поезій Шевченка.

Наша дума, наша пісня

Не вмере, не загине...

От, де люде, наша слава,

Слава України!

Віра... Надія... Любов... Любов до ближнього, рідного, батьківського. Ніколи й ніде син Великого народу не проявив бездушності, зухвальства, зрадницьких почуттів, як би його не змушували до цього.

Осуд... Зневага... Ось ще такими почуттями пройняті поезії борця за свободу України. Український народ завжди намагалися підкорити, знівечити мову, знищити як націю. Але, завдяки таким синам і донькам, ми, українці існуємо! Та не лише існуємо, а й творимо свою історію, культуру, плекаємо мову, звичаї, традиції. Про все це Тарас Шевченко благав народ у своїх поезіях-закликах. Вигнанець, чужинець у рідній землі мав би зненавидіти Україну, але страждання тільки більше підсилювали любов до рідних стежинок і велику печаль за горе свого народу.

Далекий шлях, пани-брати,

Знаю його, знаю!

Аж на серці похолоне,

Як його згадаю.

Попоміряв і я колись —
Щоб його не мірять!..
Розказав би про те лихо,
Та чи то ж повірять!

Наш сучасник може не лише прочитати, а й споглядати Шевченка. Крім відомих поезій, які тривожать душу, Тарас Григорович Шевченко увійшов в українську історію й культуру ще і як художник. Ту ж Катерину ми можемо уявити, читаючи твір, і побачити, якою її уявляв Шевченко, споглядаючи однойменну картину. Навіть не вивчаючи біографічні відомості про Кобзаря, ми, споглядаючи його автопортрети, картини, написані в різні періоди життя, можемо самі створити його біографію, передати його почуття, показати життєві погляди та сподівання.

Вільний художник... Скільки багато змісту вкладено у це словосполучення. Російською мовою звучить «внеклассный художник» – тобто той, хто має документ про освіту маляра, але не має права викладати мистецтво малювати іншим, а українською – «вільний художник» ми маємо змогу трактувати по-своєму: художник, який малює те, що лягло на душу. А душа у Шевченка і раділа, і боліла, і сумувала... Людина йшла крізь торттури й терни, але потяг до вільнолюбства зберегла.

Якщо запитаєте у пересічного учня (як це зробила я): «Хто ж такий Тарас Шевченко?», то почуєте у відповідь : «Це наш Кобзар! Творив поезії, у яких закликав народ до волі не лише від рабства, а й до волі думки».

Ще Т.Г. Шевченка за наших часів називають Пророком. І в цьому ми не помиляємося. Адже кожне Шевченкове слово пророче і дуже актуальне для сьогодення. Поет у своїх творах передбачав, застерігав, благав:

Схаменіться! будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... І не буде
Кому помагати:
Одцурається брат брата
І дитини мати.
Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.

Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І світ ясний, невечерній
Тихо засіяє.
Обніміться ж, брати мої
Молю вас, благаю!

Хіба не є актуальними ці слова сьогодні? Чи може ми щось забули?.. Чи втратили душу?.. То ж час нам, синам й донькам свого величного народу, згадати, хто ми є, вибачити одне одному, доторкнутися до грудочки рідної землі вустами, обнятися, як заповідав Тарас, щоб усміхнулася заплакана ненька – Україна. А слово Тараса Шевченка хай у кожному серці бринить!

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Івашень Лілія Євгенівна, редактор редакційно-видавничого відділу ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом I ступеня в номінації «Мій твір (поезія)».

Наливайко Галина Володимирівна, доцент кафедри управління проектами та загальнофахових дисциплін Інституту менеджменту та психології, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом II ступеня в номінації «Мій твір (поезія)».

Місюра Володимир В'ячеславович, заступник директора з НВР Луцького вищого професійного училища будівництва та архітектури, слухач курсів підвищення кваліфікації кафедри психології управління ЦІППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Луцьк.
Автора нагороджено дипломом II ступеня в номінації «Мій твір (поезія)».

Штангей Світлана Василівна, заступник директора НМЦ ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом III ступеня в номінації «Мій твір (поезія)».

Озерян Ольга Леонідівна, старший викладач кафедри університетської та професійної освіти і права ЦІППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом I ступеня в номінації «Мій твір (проза)».

Кірієнко Олена Павлівна, технічний редактор I категорії редакційно-видавничого відділу ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом II ступеня в номінації «Мій твір (проза)».

Бойко Андрій Олександрович, учитель української мови та літератури Технічного ліцею Шевченківського району, студент Інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом II ступеня в номінації «Мій твір (проза)».

Волотовська Тетяна Павлівна, заступник директора з виховної роботи СШ № 316, м. Києва, студентка групи УНЗ - 13 Інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.
Автора нагороджено дипломом III ступеня в номінації «Мій твір (проза)».

Публіцистичне видання

за загальною редакцією
Чернишової Євгенії Родіонівни

МАЙСТЕРНЯ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА

Збірка конкурсних робіт у номінації «Мій твір» за підсумками проведення I загальноуніверситетського конкурсу літературної творчості «Майстерня художнього слова» за темою «Уклін та шана Кобзарю» (до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка)

Випуск 1

Комп'ютерна верстка — Васильченко Я. Й.

Здано до склад. 27.08.2014 р. Підп. до друку 10.09.2014 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсет. Гарнітура Arial. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 1,6. Наклад 30 прим. Зам. № 1669.

Видавництво Державного вищого навчального закладу
«Університет менеджменту освіти»
вул. Артема, 52-А, м. Київ, 04053. тел.: (044) 481-38-00.
e-mail: rector@umo.edu.ua